

مروری بر سه فصل سریال سرزمین مادری

سریالی که جفا دید

کهن وارد ساخت فاز سوم شدند. در آن زمان هنوز صحبت درباره پخش سریال خیلی قطعی و رسمی به نظر نمی‌آمد و منابع نزدیک به معاونت سیما، پاییز ۹۵ را به عنوان زمان از سرگیری پخش این سریال در تلویزیون اعلام می‌کردند. به دلیل حاشیه‌ها و توقیفی که در ساخت سریال «سرزمین کهن» به وجود آمد، تعدادی از بازیگران این مجموعه تغییر کردند. شهاب حسینی که بازیگر اصلی فصل‌های اول و دوم سریال محسوب می‌شد، دیگر در فصل سوم حضور نداشت و به جای آن آرش مجیدی جایگزین شد. همچنین هنگامه قاضیانی که از چهره‌های مهم سریال بود، جای خودش را به پریشو نظریه داد و سعید راد جایگزین فرهاد قائمیان شد. کمال تبریزی خیلی از این تغییرات راضی نبود و در مصاحبه‌هایش ابراز امیدواری می‌کرد که مخاطبان با این تغییر چهره‌ها کنار بیایند. همه چیز تقریباً داشت به حالت عادی باز می‌گشت اما شب ۷ خرداد ۱۳۹۵ جنجال دیگری رخ داد. آن شب، به رسم جمعه‌ها، فصل سوم برنامه «هفت» با اجرای بهروز افخمی به روی آنتن رفت. آن روزها فیلم «دوندۀ زمین» کمال تبریزی روی پرده اکران بود و مسعود فراسی منتقد همیشگی هفت، در زمانی که می‌خواست این فیلم را نقد کند، از لفظ رکیکی روی آنتن زنده تلویزیون استفاده کرد. کمال تبریزی چند روز پس از این اتفاق، در واکنش به آن، ساخت فصل سوم «سرزمین کهن» را متوقف کرد و در توضیح این کار گفت: «این تصمیم اعتراضی است به سکوت مدیران تلویزیون در برابر اهانت یک برنامه به اصطلاح سینمایی به کارگردان تلویزیون». البته قهر تبریزی چندان طول نکشید و بعد از چند هفته با وساطت مدیران تلویزیون دوباره کار ساخت سریال از سر گرفته شد. در نهایت با گذشت بیش از یک سال از شروع ساخت فصل سوم «سرزمین کهن»، بالاخره ساخت این پروژه پر حاشیه و طولانی در تیر ماه ۱۳۹۶ پس از نزدیک ۱۰ سال به پایان رسید.

و پایان ده سال توقیف

از پاییز سال ۱۳۹۶ تا اواسط تابستان امسال، هیچ خبر رسمی از سریال «سرزمین کهن» که دیگر همه او را با نام «سرزمین مادری» می‌شناختند، نبود. بالاخره پس از اینکه پیمان جلی مدیرییت سازمان صدا و سیما را برعهده گرفت و در روزهای پایانی تابستان ۲۰۴، از سوی روابط عمومی تلویزیون اعلام شد که مشکلات این سریال برطرف شده و همین روزها به آنتن می‌رسد. اما در نهایت از اول مهر اعلام شد که سریال «سرزمین مادری» از ۵ مهر از پلتفرم تلویزیون و وابسته به سازمان صدا و سیما است، پخش خواهد شد. سریال «سرزمین مادری» از پنجشنبه بیستم مهر ماه ۱۴۰۲ مجدداً از شبکه سه سیما روی آنتن رفت و این روزها فصل سوم آن به صورت نامنظم و بدون تبلیغات در حال پخش از تلویزیون است

نشسته بودند. هنوز چند دقیقه‌ای از پخش سریال نگذشته بود که امیرآقای بازیگری که نقش پدر ناتنی رهی را بازی می‌کند خطاب به خانواده بختیاری که از آشنایان آنها بود، دیالوگی گفت. دیالوگی که تا سال ۱۴۰۲ سریال «سرزمین کهن» را در آرشو صدا و سیما باقی گذاشته بود. دیالوگی که بیشتر نشان از عصبی بودن یک فرد در مقابل خانواده‌ای با نام فامیل بختیاری بود، نه قوم و ایل بختیاری.

به سرعت خبر به سران قوم بختیاری رسید و فردای آن روز اعتراضاتی علیه این سریال در خوزستان آغاز شد. که علت این توقیف توهین و تحریف تاریخ لره‌های بختیاری ای بود که از آن برداشت شد و موجی از اعتراضات در مناطق لر نشین، در استان‌های لرستان، خوزستان، چهارمحال و بختیاری، اصفهان و همچنین شخصیت‌های تأثیرگذار ایل بختیاری را در پی داشت. عده زیادی در مقابل فرمانداری مسجد سلیمان و شهرهایی که اقوام بختیاری در آن ساکن هستند دست به تحصن و اعتراض زدند.

پس از این اعتراضات، پخش این مجموعه با استدلال‌هایی همچون بازنگری در پوشش بازیگران زن و همچنین آنچه که ناراضی‌تانی مسئولان صدا و سیما از کم‌رنگ بودن نقش جریانات اسلامی در پیروزی انقلاب ۱۳۵۷ خواندند، با تأخیر روبرو شد تا برخی صحنه‌های آن دوباره فیلم‌برداری شود. پس از فیلم‌برداری مجدد، تیزر این سریال از شبکه سه سیما پخش شد و قرار بود از مهر ۱۳۹۶ پخش شود اما باز هم پخش نشد.

از سرگیری ساخت

در اواخر تابستان ۹۴ پس از نزدیک به دو سال که از ماجرای توقف ساخت سرزمین کهن می‌گذشت، زمزمه‌هایی درباره حل شدن اختلافات و از سرگیری پخش «سرزمین کهن» به گوش می‌رسید، تا اینکه کمال تبریزی اعلام کرد، تا پایان سال، کار ساخت فاز سوم را شروع خواهد کرد. همه این حرف‌ها و گمانه‌زنی‌ها، در نوزدهم ۹۵ به پایان رسید و گروه تولید سرزمین

پاییز سال ۱۳۸۷ خبری در رسانه‌ها منتشر شد، مبنی بر اینکه سریالی به نام «سرزمین کهن» به کارگردانی کمال تبریزی و با فیلمنامه‌ای از علیرضا طالب‌زاده وارد فاز تولید شده است. این سریال در دسته پروژه‌های به اصطلاح الف ویژه سازمان صدا و سیما قرار داشت، هزینه زیادی برای ساخت آن شده بود و قرار بود در سه فصل ساخته شود. در آن سال‌ها هنوز ستارگان سینما رابطه خوبی با تلویزیون داشتند و سازندگان «سرزمین کهن» مجموعه‌ای از بازیگران چهره و محبوب را دور هم جمع کرده بودند تا سریالی درباره تاریخ معاصر ایران بسازند. این مجموعه قرار بود اتفاقات سیاسی و اجتماعی ایران، از سال ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷ در بستر زندگی یک نوجوان به نام رهی را روایت کند که در طول این سال‌ها بزرگ می‌شود و شاهد عینی تاریخ است. فیلم‌برداری رسمی سریال از آذر ۸۷ در لوکیشنی در خیابان وحدت اسلامی تهران شروع شد و فیلم‌برداری فصل اول آن تا بهار ۸۹ طول کشید. از سوی سازمان قرار شد تغییراتی در ادامه فیلمنامه داده شود و اصلاحاتی هم شامل فصل اول شد و در نهایت فیلم‌برداری فصل دوم هم از زمستان سال ۸۹ آغاز شد. اواخر تابستان سال ۹۲ بود که خبر رسید ساخت فصل دوم هم به پایان رسیده و به زودی سریال «سرزمین کهن» روی آنتن شبکه سه خواهد رفت. این پروژه آنقدر برای سازمان مهم بود که تبلیغات آن از هر سه شبکه اصلی سیما پخش می‌شد و بالاخره روز ۳ بهمن ۱۳۹۲ برای روز آغاز پخش این سریال انتخاب شد.

آغاز یک جنجال بزرگ

سرزمین مادری، مجموعه‌ای که در ابتدا بسیار قابل قبول بود و گمان می‌رفت که قرار است اثر تاریخی خوبی را بر جای بگذرد، اما با پخش ۴ قسمت از این مجموعه که از ۵دی ۱۳۹۲ شروع شد، در شب ۲۰ بهمن سال ۱۳۹۲ مردم و مخاطبین سریال‌های تلویزیونی ساعت ۸ شب در انتظار پخش قسمت چهارم سریال «سرزمین کهن» در خانه‌ها مقابل تلویزیون